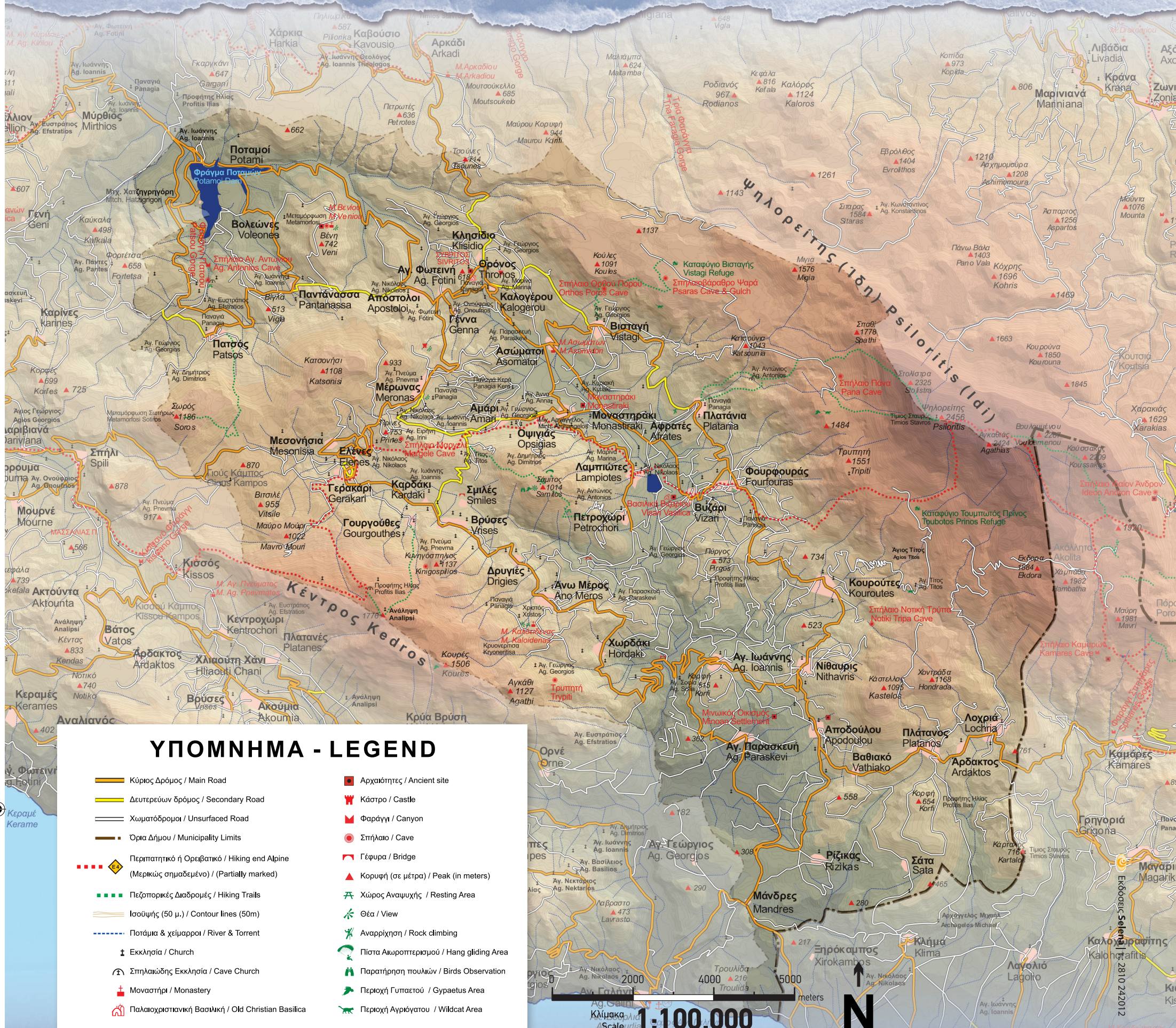

ΜΝΗΜΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ Memories of the Past

ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΙΟΥ | MUNICIPALITY OF AMARI
Αγία Φωτεινή Αμαρίου - Ρέθυμνο - Κρήτη
Aghia Fotini Amari - Rethymno - Crete
T. +30 28333 40201- Fax. +30 28330 22104
www.amariguide.gr | info@amari.gov.gr

Ήθη, Έθιμα και Μουσική παράδοση των κατοίκων του Αμαρίου

Η ευρύτερη περιοχή του Δήμου Αμαρίου διαθέτει σημαντικό λαογραφικό πλούτο με μεγάλη διαχρονικότητα και πολυπολιτισμικότητα σε μια δυναμική σχέση με το σημερινό κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον. Τα ήθη και έθιμα, οι καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, η λαϊκή τέχνη σ' όλες της τις εκφράσεις, οι χοροί και η μουσική και εν γένει οι παραδόσεις των κατοίκων της περιοχής αποτελούν σημαντικά στοιχεία του τοπικού παραδοσιακού πολιτισμού. Τα λαογραφικά στοιχεία και οι παραδοσιακές εκδηλώσεις στην ζωή των κατοίκων της περιοχής κάνουν το Αμάρι μια ιδιαίτερα αντιπροσωπευτική περιοχή της Κρήτης και των ανθρώπων της, με γνωρίσματα που συνθέτουν μια ιδιαίτερη πολιτισμική οντότητα στο χώρο της Μεσογείου.

Αναμφίβολα για λόγους που έχουν να κάνουν με την ιστορία, τη θρησκεία, το κλίμα, την κοινωνική συγκρότηση κλπ. τα ήθη και έθιμα των κατοίκων της περιοχής, σαν μια ιδιαίτερη περιοχή της ενδοχώρας της Κρήτης, είναι ιδιαίτερος χαρακτηριστικό παρά το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια παρουσιάζουν ύφεση σε σχέση με λίγες δεκαετίες πριν. Πέρα από τα γραφικά έθιμα που έχουν να κάνουν με τις κοινωνικές σχέσεις της περιοχής όπως π.χ. ο γάμος, πολλά ήθη των κατοίκων συσχετίζονται με το βαθύ θρησκευτικό συναίσθημα που έχουν αναπτύξει και γι' αυτό εκφράζονται και συμπίπτουν με αφορμή διάφορες θρησκευτικές γιορτές και πανηγύρια της περιοχής. Ο πολιτισμικός πλούτος των κατοίκων εκφράζεται διαχρονικά και μέσα από την χειροτεχνική και οικοτεχνική δραστηριότητα τους που αναπτύχθηκε σε επαγές κατά τις οποίες η απομόνωση και οι κοινωνικές - ιστορικές ανάγκες επέβαλαν την αυτάρκεια των κατοίκων του. Σήμερα στο Αμάρι επιβιώνουν ακόμα ορισμένες από τις τέχνες όπως η υφαντική και η κεραμική, φορείς μιας μακροχρόνης και πλούσιας παράδοσης με ρίζες από την μινωική παράδοση.

Υφαντική

Η υφαντική τέχνη έχει μακράν παράδοση στην περιοχή του Αμαρίου. Σε κάθε σπίτι σε παλιότερες εποχές υπήρχε ο παραδοσιακός αργαλειός για την φανση ζομπιαστών και πλουμιστών υφαντών. Σήμερα η υφαντική τέχνη έχει περιοριστεί σημαντικά, αλλά ευτυχώς υπάρχουν ακόμα γυναίκες, μεγαλύτερης συνήθως ηλικίας, που εξακολουθούν να δημιουργούν μοναδικά Κρητικά υφαντά ακολουθώντας την παράδοση αιώνων.

Κεραμική

Όπως μαρτυρούν τα αρχαία ευρήματα της περιοχής του Αμαρίου, από το Μοναστήρακι, το Αποδούλου και την Αρχαία Σύβριο, η κεραμική τέχνη έχει μακράν ιστορία. Μοναδικής κομψότητας και τεχνικής κεραμικά πιάθια κοσμοτών με αναπαραστάσεις από τη φύση, αποδεικνύοντας την καλλιτεχνική ικανότητα των Μινωιτών. Η αρχαία αυτή τέχνη διατηρήθηκε και αναπτύχθηκε στο πέρασμα του χρόνου και σήμερα ακόμα οι παραδοσιακοί τεχνίτες, ακολουθώντας την παράδοση των προγόνων τους, δημιουργούν χρωματικά και διακοσμητικά αντικείμενα αδιαίτητης αξίας. Η παράδοση της κεραμικής στην Κρήτη έχει μια συνεχή ιστορική παρουσία για περισσότερα από 4000 χρόνια. Κεραμικά αντικείμενα που χρονολογούνται από τη Νεολιθική εποχή (λίθινη εποχή) εκτίθενται σε πολλά μουσεία και είναι εντυπωσιακή η ομοιότητα τους με εκείνα που κατασκευάζονται στην Κρήτη σήμερα από τους σύγχρονους αγγειοπλάστες.

Customs, Culture and Musical Tradition of the residents of Amari

The wider area of Municipality of Amari possess an important folklore wealth with great durability and multiculturalism in a dynamic relationship with the present social and natural environment. Customs, culture, artistic events, folk culture of every type, dance, and generally the traditions of the area's residents are important elements of the local and traditional culture. Folkloric elements and traditional events in the life of the area's residents, make Amari a very representative area of Crete and its people, having characteristics that create an extremely cultural location in Mediterranean area.

Customs and culture of the area's residents are very characteristics for reasons undoubtedly that have to do with history, religion, climate, social structure etc, besides that there is a decline the last years in contrast to some decades ago. Besides the typical customs that are related to the social relationships of the area such as the wedding, there are a lot of customs of the residents that are related to the deep religious feeling they have created. Thus, these customs takes place and coincides with some religious festivities and feasts of the area. Residents' cultural wealth is expressed through their craft and homemade activities that were developed at times when locals had to become self-sufficient due to the isolation and some social-historical reasons. Today in Amari, some arts still survive such as weaving and ceramics which are parts of a long-term and rich tradition that dates back to Minoan times.

Weaving

Weaving art possesses a very old tradition in Amari area. In older times, every home had a traditional loom for weaving intricately decorated cloth. Weaving art has been inevitably limited however, fortunately there are some women, of usually older age that still create unique Cretan wefts, following the century-old tradition.

Pottery

As ancient finds at Amari, Monastiraki, Apodoulou and Ancient Sybritos areas testify that pottery has a long-term history. Ceramic pots of unique elegance and craftsmanship are decorated with natural motifs, proving the artistic ability of Minoans. This ancient art was maintained and developed overtime and traditional craftsmen still create useful and decorative objects of exquisite quality, following the tradition of their ancestors. Pottery has a continuing historical presence for more than 4000 years in Crete. Ceramic artifacts that date back to Neolithic period (Stone Age) are on display in many museums and their similarity with the ones that are made by present potters is impressive.

Το έργο «Σήμανση και Πληροφοριακό Υλικό Δήμου Αμαρίου» είναι ενταγμένο στον Άξονα Προτεραιότητας 7 «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής στην Περιφέρεια Κρήτης» με Κ.Θ.Π. 61 «Ολοκληρωμένα Σχέδια για την Αστική και Αγροτική Αναγέννηση» στο πλαίσιο του προγράμματος «Ολοκληρωμένα Σχέδια Ανάπτυξης Περιοχών Υπαίθρου (ΟΣΑΠΥ) Δήμου Αμαρίου» του Ε.Π. Κρήτης και Νήσων Αιγαίου 2007-2013. Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μουσική

Αν για λόγους καθαρά χρηστικούς και οικονομικούς η χειροτεχνική δραστηριότητα έχει υποχωρήσει τα τελευταία χρόνια στην περιοχή, εκείνη τη μορφή τέχνης που όχι μόνο δεν κινδυνεύει να χαθεί αλλά αντίθετα γνωρίζει μεγάλη άνθιση είναι η μουσική και ο χορός.

Με αφορμή τις τοπικές γιορτές, τα πανηγύρια και τις κοινωνικές εκδηλώσεις οι κάτοικοι του Αμαρίου γίνονται κοινωνοί μιας μεγάλης μουσικής παράδοσης όπως είναι η Κρητική Μουσική και οι χοροί της.

Οι ρίζες αυτής της μουσικής παράδοσης φτάνουν στην αρχαιότητα, όπως καταμαρτυρεί ο μύθος σύμφωνα με τον οποίο η γέννησή του Δία συνοδεύεται από χορούς για να καλύψουν το κλάμα του νεογέννητου Θεού, προστατεύοντάς τον από τον Κρόνο.

Η Κρητική μουσική παράδοση, δέχθηκε επιρροές από τη βυζαντινή μουσική αλλά και από τη μουσική παράδοση της ανατολικής Μεσογείου και σήμερα παραμένει ζωντανή αξιοποιώντας δημιουργικά σύγχρονα μουσικά στοιχεία. Χαρακτηριστικό γνώρισμα των μουσικών του νησιού είναι ο αυτοσχεδιασμός και η δημιουργία μαντινάδων, ιδιαίτερο στοιχείο της Κρητικής παράδοσης.

Η παραδοσιακή μουσική της Κρήτης περιλαμβάνει χορευτικούς σκοπούς αλλά και σκοπούς που συνοδεύουν απλά το τραγούδι. Οι μαντινάδες αποτελούν την πιο γνωστή μορφή τραγουδιού. Πρόκειται για δίστιχες δεκαπεντασύλλαβες μαντινάδες, με κύριο θέμα τον έρωτα, και οι οποίες τραγουδιούνται στις παραδοσιακές γιορτές.

Το πιο γνωστό Κρητικό μουσικό όργανο είναι η κρητική λύρα που συνοδεύεται από το λαούτο. Η Κρητική μουσική εμπλουτίζεται με το μαντolino και το «μπουλιγάρι», ενώ και τα πνευστά κατέχουν σημαντικό ρόλο. Γνωστότερα αυτών το «χαμπόλι» (η κρητική φλογέρα) και η «ασκομαντούρα» που είναι ο αρχαίος «άσκαυλος».

Σήμερα πολλοί οργανοποιοί διατηρούν και εξελίσσουν αυτή την Κρητική παράδοση.

Πολλοί από τους κρητικούς παραδοσιακούς χορούς που χορεύονται και στο Αμάρι, διατηρούν την αρχέγονη κυκλική τυπολογία τους και χορεύονται συστηματικά ακόμη και σήμερα επιτρέποντας στους χορευτές να αναδείξουν τη δεξιότητά τους. Οι κυριότεροι Κρητικοί χοροί είναι ο «πεντοζάλης», που έχει τις ρίζες του στον αρχαίο «πυρρίχιος» χορό, ο καστρινός πεηδηχτός, η σούστα, ο σιγανός συρτός και ο χανιώτικος συρτός. Η φημισμένη μελωδία «Ζορμπάς» του Μίκη Θεοδωράκη βασίζεται σε μια παλιότερη εκδοχή του Χανιώτικου συρτού.

Την σημαντική μουσική παράδοση του Αμαρίου επιβεβαιώνουν οι αξιολογοί μουσικοί με αμариώτικη καταγωγή, ορισμένοι από τους οποίους έχουν σφραγίσει με το έργο τους την παραδοσιακή κρητική μουσική.

Ο Γιάννης Μαδιουδάκης η «στραβός» λυράρης (1892-1972)

Γεννήθηκε το 1892 στο Ανατολικό Μέρος και από την ηλικία των δύο ετών έμεινε τυφλός εξαιτίας κάποιας αρρώστιας. Το οικογενειακό περιβάλλον του μικρού τυφλού παιδιού με συνεχή και ανεξάντηλη βοήθεια συνέβαλαν στη φυσιολογική ανάπτυξη του και στην ηλικία των δέκα ετών ο πατέρας του του έκανε δώρο την πρώτη του λύρα. Με εφόδιο την απέραντη δύναμη της ψυχής του, κατάφερε να αναδειχθεί ο πιο σημαντικός λυράρης στην περιοχή του την εποχή εκείνη.

Ο τρόπος που έπαιξε σούστα, μαλεβιζιώτη και πεντοζάλη ήταν μοναδικός. Θεωρείται από τους λυράρηδες που έδωσαν το ύψος και το ξεχωριστό χρώμα που χαρακτηρίζουν μέχρι σήμερα τα αμαριώτικα πεντοζάλια. Ήταν ξεχωριστός τραγουδιστής και αυθεντικός μερακλής. Δυστυχώς δεν κατάφερε να αφήσει δισκογραφική δουλειά όμως τα ακούσματά του διατηρούνται από γενιά σε γενιά μέχρι σήμερα.

Γεώργιος Μαράκης (Νικολιδωγράφης) (1896 - 1982)

Γεννήθηκε το 1896 στο Φουρφουρά, όπου έζησε όλα τα χρόνια της ζωής του. Ανθρώπος με καλλιτεχνικό ταλέντο, ξεχώριζε σαν ξυλουργός, αλλά το μαντolino ήταν η μεγάλη αγάπη του και η αδυναμία του. Ήταν ο αγαπημένος καναδολόγος του Φουρφουρά, που με τις παρέες του τις όμορφες νύχτες σκόρπιζε μουσικές μελωδίες σε δρόμους και σοκάκια του χωριού και συντρόφευε τους ερωτευμένους νέους κάτω από το παράθυρο της αγαπημένης τους.

Μελιδονιώτης Αντώνης

(Περικλαντώνης) (1907-1983)

Γεννήθηκε το 1907 στο Αποδούλο και θεωρείται ο σημαντικότερος μουσικός της τοπικής κοινωνίας. Αυτοδίδακτος λυράρης και ικανός ριμαδόρος ο Περικλαντώνης διασκέδασε με τη λύρα του την κοινωνία του Αποδούλου και άλλων γειτονικών χωριών, όπως ο Άγιος Ιωάννης, η Αγία Παρασκευή και η Νίθσαρη, παίζοντας στις παρέες, τις καντάδες, τα πανηγύρια και τα γλέντια, χωρίς να παίρνει χρήματα. Εκτός από τα περίφημα αμαριώτικα πεντοζάλια και τους άλλους γνωστούς και σήμερα κρητικούς χορούς, έπαιζε και τους τοπικούς χορούς που συνηθίζονταν στην επαρχία Αμαρίου, δηλαδή τον τριζάλη, το λαζιώτη, τον πανωμερίτη (προβατινιστικό), τον καταμαπαδιανό και το μικρό-μικράκι. Η λύρα του συνοδεύεται συνήθως με μαντolino και σπανιότερα λαούτο.

Αριστοτέλης Λέκκας (1913 - 2002)

Γεννήθηκε το 1913 στο Φουρφουρά, όπου και έζησε όλα τα χρόνια της ζωής του. Από τα νεανικά του χρόνια αγάπησε με πάθος τη μουσική. Αυτοδίδακτος λυράρης, αφοσιώθηκε για πολλά χρόνια στο όργανο του παίζοντας στα γλέντια του χωριού του και της ευρύτερης περιοχής του Αμαρίου.

Μανώλης Ακουμιανάκης

(Χαντρακομανώλης) (1915 - 2011)

Ο Μανώλης Ακουμιανάκης, γνωστότερος με το παρωνύμιο Χαντρακομανώλης, γεννήθηκε στο Γερακάρι το 1915. Γεωργός στο βασικό του επάγγελμα, λαϊκός οργανοπαίκτης και ριμαδόρος, συγκαταλέγεται στους γνήσιους εκφραστές της ποιητικής και καλλιτεχνικής διάθεσης του κρητικού λαού και κοντά μισό αιώνα έδωσε ξεχωριστό τόνο στις διάφορες εκδηλώσεις εορταστικού και πανηγυρικού χαρακτήρα μέσα στη Γερακαραϊνή κοινωνία. Τα σιχουρήματά του διχούν έναν πηγαίο λαϊκό ποιητή. Οι μουσικές του εκτελέσεις θυμίζουν τους παλιούς, ανθευτους κρητικούς σκοπούς. Πολέμησε στο Αλβανικό μέτωπο (Μεραρχία Κρητών) και στη Μάχη της Κρήτης και στην Κατοχή οργανώθηκε στον Αγώνα εναντίον των ναζί.

Νικόλαος Τυράκης η Τυρονικολής, (1916 - 2002)

Γεννήθηκε το 1916 στο Φουρφουρά. Τα περισσότερα χρόνια της ζωής του τα έζησε στο χωριό Σάτα Αμαρίου.

Παθιασμένος με την λύρα του είχε αδυναμία στα μεσοραϊτικά πεντοζάλια. Διέθετε μοναδικό χιούμορ και τα ανέκδοτα, τα αστεία, τα περιάσματα, οι μαντινάδες του τον είχαν αναδείξει σε μια φυσιογνωμία αξεχάστη, που έπαιζε το δικό του ρόλο στη διαμόρφωση του τοπικού μουσικού χαρακτήρα, αλλά και του ήθους του χωριού του.

Ελευθέριος Α. Μουρτζανός

(1925 -2014)

Γεννήθηκε το 1925 στο Φουρφουρά. Από μικρός ασχολήθηκε με το λαούτο, όργανο που αγάπησε πολύ και έγινε ένα κομμάτι του εαυτού του. Μαζί του πέρασε το μεγαλύτερο και ωραιότερο μέρος της ζωής του συνοδεύοντας πολλούς από τους λυράρηδες του Αμαρίου.

Λεωνίδας Κλάδος (1925 - 2010)

Αυτοδίδακτος λυράρης από παιδική ηλικία, καλλιέργησε τη γνήσια κρητική μελωδία και την ανύψωσε σε υψηλή επίπεδα.

Γεννήθηκε το 1925 στα Πλατάνια Αμαρίου.

Σαν παιδί βοηθούσε στην εκκλησία και ήταν δίπλα στον παππού του από τις Λαμπιώτες, παπα-Γιάννη Σιγανό, ο οποίος διέκρινε από πολύ νωρίς τις μουσικές και φωνητικές ικανότητες του Λεωνίδα και τον προώθησε στο ψαλτήρι.

Το 1941, όταν κατέκτησαν οι Γερμανοί την Κρήτη, σε μια σπηλιά στον Ψηλορείτη, ο Θεός του Μανώλης Λίτινας φτιάχνει μία λύρα από ασφένταμο στην οποία πολύ γρήγορα ο μικρός Λεωνίδας μαθαίνει να παίζει τους πρώτους του σκοπούς.

Στα πρώτα του βήματα σημαντικό ρόλο έπαιξαν οι λυράρηδες της περιοχής. Μετά τον πόλεμο συνεργάζεται με τους κορυφαίους λαουτιέρηδες Μαρκογιαννάκη, Κοτσιφό, Παχουρντάκη και τον Στ. Φουσταλιέρη και γνωρίζεται με τους κορυφαίους λυράρηδες Λαγό, Καρεκλά, Σκορδαλό, και Καλογριδί.

Από το 1951 μετακομίζει στις Μοίρες όπου παντρεύτηκε και το 1957 δημιουργεί με το πρώτο του έργο στίχοι, μουσική, εκτέλεση δική του " Όταν κοιμάται ο δυστυχής". Μετά από το 1961 διακόπτεται για κάποιο διάστημα την καλλιτεχνική του ενσασχόληση για λόγους υγείας.

Η τεχνική του που χαρακτηρίζεται από ποικίλες και γρήγορες εναλλαγές δημιουργεί μια ποιότητα ήχου με έντονη γλυκύτητα.

Εμμανουήλ Π. Διαμαντάκης

(1926 -2013)

Γεννήθηκε στο Φουρφουρά, και από τα παιδικά και νεανικά του χρόνια αρχίζει να αυτοσχεδιάζει στη λύρα. Προσηλωμένος στην γνήσια παράδοση, αποδίδει εξαιρετικά παλιές αξεχάστες μελωδίες. Στις αρχές της δεκαετίας του 1990, οπότε αρχίζει να επικρατεί η κρητική μουσική ο ηλεκτρικός ήχος αποσύρεται σιγά σιγά, όπως και πολλοί άλλοι αγνοί παραδοσιακοί μουσικοί.

Σηφακάκης Νικηφόρος

(1929 -2015)

Ένας ιδιαίτερος λυράρης και οργανοποιός, βαθιά φιλοσοφημένος με ποικίλα ενδιαφέροντα. Κατάγεται από τους Αποστόλους αλλά ζει και εργάζεται στο γειτονικό χωριό Θρόνος.

Διατηρεί πολύχρονη συνεργασία, ως οργανοποιός, με πολλούς γνωστούς λυράρηδες όπως ο Φαραντώνης, ενώ οι λύρες του που διαφέρουν η μία από την άλλη τόσο στον ήχο όσο και στην εμφάνιση, πολλές φορές φέρουν σκαλισμένα με εικόνες από την μυθολογία.

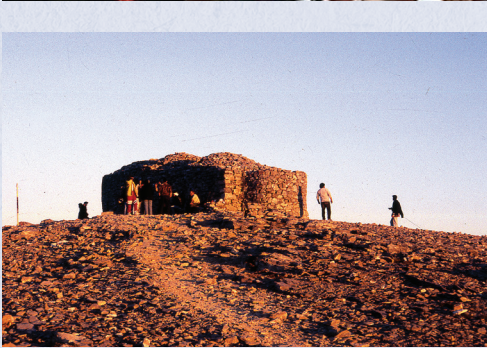
Αν και δεν παίζει λύρα ως επαγγελματίας μουσικός, αποδίδει περίφημα τα αμαριώτικα πεντοζάλια και μεταφέρει πολύτιμες μνήμες από τις κοντινές παλιότερων λυράρηδων του Αμαρίου.

Ροδάμανθος Ανδρουλάκης

(1933-2010)

Γεννήθηκε στον Οψυγιά Αμαρίου και τα πρώτα του ακούσματα στη μουσική τα απέκτησε από το συχωριανό του Στέλιο Κουτάκη, έναν υπέροχο λυράρη που χάθηκε πρόωγα στην περίοδο της κατοχής.

Από μικρός ασχολήθηκε με τη λύρα και δεν είχε συμπληρώσει ακόμα τα έντεκα όταν πρωτόπαιξε σε γάμο. Το 1965 ηχογράφησε τον πρώτο του δίσκο, τον οποίο διαδέχτηκαν πολλοί με δικές του συνθέσεις αλλά και παραδοσιακά κομμάτια. Έχει σημαντική δισκογραφική παρουσία με αποκορύφωμα της δεκαετία του '70 και τη γόνιμη συνεργασία του με το Μανώλη Κακλή.

Music

Even though craft activity has been declined the last years for functional and financial reasons, there is a type of art that blossoms; music and dance.

In the context of local festivals, feasts and social events, Amari residents become members of a big musical tradition like Cretan Music and its dances.

The roots of Cretan traditional music lie in the past – according to the myth in which the birth of Zeus was accompanied by the dances of the Kouretes, who beat their shields to cover up the cries of the new-born godling and so protect him from Kronos.

The practice of music in Crete was influenced by Byzantine music, by that of the Venetians and of the Eastern Mediterranean: it continues to live and breathe today by exploring contemporary musical elements. Cretan musical traditions includes dancing tunes as well as accompaniment to folk songs, the most common of which are 'mantinades', two, rhyming fifteen-syllable verses, mainly on the theme of love, which are sung at traditional feasts and festivals.

The most famous Cretan musical instruments are the Cretan lyra [a three-stringed violin-like instrument] and the laouto [lute-family instrument]. Cretan music is enriched with the mantolin and the 'boulgari' [string instrument from Anatolia], while wind instruments also play an important role. The best known among them are the 'habioli' (Cretan pipe of the fife and flute family, known since antiquity) and the 'askomantoura', the ancient Greek 'askavlos' [bagpipes]. Numerous instrument makers preserve and develop this Cretan tradition today.

Amari has its own traditional dances, many of which have maintained their archetypal circular form and are regularly danced even today, giving dancers the opportunity to show off their exceptional skills. The main Cretan dances are 'pentozalis', dating back to the ancient 'Pyrrhic' [a male coming-of-age initiation ritual dance linked to a warrior victory celebration], 'kastrinos pidichtos', 'sousta', 'siganos syrto' and 'chaniotikos syrto'. The famous 'Zorbas' tune composed by Mikis Theodorakis, is based on an older version of chaniotikos syrto.

Notable musicians that originate from Amari confirm the important musical tradition of the area, and some of those have developed the traditional Cretan music with their work.

Giannis Mathioudakis or the «blind» lyrist (1892-1972)

He was born in 1892 and at the age of two years old he got blind due to some disease. The family environment of the little blind child with constant and unlimited help, contributed to his normal development and when he was ten years old, his father gifted him his first lyre. He managed to become the most important lyrist of his area in those times, with the immense power of his soul.

The way he used to play sousta, maleviziotis and pentozalis was unique. He is considered as one of the lyrists that gave the style and the unique color that characterize pentozali of Amari until today. Unfortunately, he couldn't manage to leave an album however, his listenings are still maintained from generation to generation.

Georgios Marakis (Nikolidogiorgis) (1896-1982)

He was born in 1896, where he lived his whole life. It was a person with artistic talent that stood out as a carpenter, but his great love and soft spot was the mandolin. He was the favorite player of serenades in Fourfouras that he used to play musical melodies with his friends in the streets and alleys of the village in the nights and used to accompany young lovers under the window of their darlings.

Melidoniotis Antonis (Periklantonis) (1907-1983)

He was born in Apodoulou (1907) and is considered one of the most important musician of the local community.

Self-taught lyre player and capable rimadoros Periklantonis amused with his lyre the society of Apodoulou and other neighboring villages such as Agios Ioannis, Agia Paraskevi and Nithavri, playing in groups, at serenades, at festivals and celebrations, without taking money. Besides the famous pentozali of Amari and the other, known even today, Cretan dances, played also in the local dances that were common in the province of Amari, that is trizalis, lazotis, panomeritis, katsampadianos and mikro-mikraki. The lyre was usually accompanied by mandolin and rarely by lute.

Aristotelis Lekkas (1913-2002)

He was born in 1913 in Fourfouras, where he lived his whole life. Since his adolescence, he loved music passionately. He was a self-taught lyrist who was devoted in his instrument for many years, playing in the festivals of his village and of the wider area of Amari.

Manolis Akoumianakis (Chantrakomanolis) (1915-2011)

Manolis Akoumianakis, better known by the nickname Chantrakomanolis, was born in Gerakari (1915).

Farmer, folk instrumentalist (lyratzis) and rimadoros, among the genuine exponents of poetic and artistic mood of the Cretan people and almost fifty years with the complex talent and sparkling spirit that distinguishes him, gives unique touch to the various events festive and celebratory character in the society of Gerakari. His work shows a spontaneous folk poet and his musical performances remind the old and fair cretan tunes. Finally, he fought on the Albanian front (Division Cretan), the Battle of Crete, and he was organized in the race against the Nazis, during the occupation.

Nikolaos Tirakis or Tironikolis (1916-2002)

He was born in 1916 in Fourfouras, however he lived most of his life in the village Sata of Amari.

He was passionate with his lyre and had a fondness for pentozali of Messara. He had a unique sense of humor and was a memorable person with his jokes, his teasing and his mantinades which contributed to the shaping of the local music character and also to the tradition of his village.

Eleutherios A. Mourtzanos

(1925-2010)

He was born in 1925 in Fourfouras. From a very early age he was occupied with the lute that was an instrument he loved a lot and became a part of himself. He spent the largest and most beautiful part of his life with its company, accompanying many lyrists of Amari.

Leonidas Klados (1925-2010)

Self-taught lyre player from childhood, he cultivated genuine Cretan melody and raised it in high levels.

He was born in 1925 in Platania of Amari.

As a child he used to help in the church and was next to my grandfather from Lampiotes Papa Giannis Siganos, who noticed the musical and vocal skills of Leonidas and promoted him to the Psalter.

In 1941, when Germanos conquered Crete, uncle Manolis Litinas makes a lyre from asfentamos in a cave on Mount Psiloritis in which little Leonidas learns very quickly to play his first tunes.

Lyrists of the region played an important role at his first steps. After the war he cooperates with the leading lute players Markogiannakis, Kotsifos, Pachountakis and V.I. Foustalieris and meets the leading lyrists Lagos, Kareklas, Skordalos and Kalogridis. In 1951 he moved to Mires where he got married and in 1957 he created his first work «When the poor man sleeps» whose lyrics, music and performance were his. In 1961, he interrupts for some time his artistic preoccupation for health reasons.

His technique is characterized by various and quick alternations and creates a sound quality with intense sweetness.

Emmanouil P. Diamantakis (1926-2013)

He was born in Fourfouras and he started to improvise in lyre since his childhood. Committed to genuine tradition, he plays excellent some old but memorable melodies. In early 1990s, when electric sound started to dominate in also Cretan music, he started to withdraw like many other pure traditional musicians.

Sifakakis Nikiforos (1929-2015)

He is a special lyrist and a musical instrument maker, deeply philosophical with various interests. He comes from Apostoloi, but lives and works in the nearby village Throne. He maintains a long-term cooperation as a musical instrument maker, with many known lyrists as Psarantonis while his lyrists differ from one another both in sound and appearance, often bearing carvings with images from mythology.

Although not playing lyre as a professional musician, he performs great the famous pentozali of Amari and carry valuable memories of the melodies of older lyrists Amari.

Rodamanthos Androulakis (1933-2010)

Born in 1933 in Opsygia Amari Rethymno and the first sounds of music acquired from the villager Stelios Koutakis, a delightful lyre player lost early in the period of occupation. From an early age, therefore, dealt with the lyre and had not yet reached the eleven when he first played at the wedding. It has significant presence record culminating in the 1970s and his collaboration with Manolis Kakkis and particularly their fruitful cooperation.